

Līvli

KK

Nr.11.

1937.

Pāinatōt K.Stalte multografōks Mazirbē, "Kesteros".
Aigakēra Līvli ulzāndamist tygub
"Akateeminen Heimoklubi" Helsinki.

Detsembōr.

Īnda 10 sant.

Seismōz aigast.

Amad luggijidōn
vonzi ūd aigast!

Jān 3, 16.

Aga Jumal um nej māilmō armastōn, ku um andōn ainagiz syndōn Pūoga, algō amsti, kis uskōbōd tām pāl, mityks ukkō lägō, aga amadōn volgō igani jelāmi.

Talspyvad at andōd pyvad. Talspyvadōks mēg jegayks āndam ja sām māngizi abmingizi āndidi.

Aga Jumal um andōn talspyvedōks rouvōn ama sūr ja knas and. Tāma um andōn ents āinagizsyndōn Pūoga Jezus Kristus. Tāms um rouvōn ama sūr and, mis ristiting mēl vōib set mōtlō. Tāms Jumal āndab rouvōn ents ārmastōks. Kas ristiting mēl vōib vel mided jembit mōtlō, kuj sādō andōks Jumal ārmastōkst? Jumal um tānd leb sie and tiedō rcuvz vonzistōks, vōlda alastli, pāstō. Kuj sūr um selli and patlist rouvōn. sāl um jegayd ristiting patud andōks andāmi, vop, ūigōm, jelāmi - ama sūr ja knas, mis ristiting vōib entsōn kunagid mōtlō. sāl um ristiting ama, ama.

Aga kujgid, pāgīnd äb ūot vōttōnd sie sūr ja knas Jumal and vastō. Pāgīnd, väggō pāgīnd at klerōnd ēntsta jara siest. Kuj muragōl aza um, tiedō ents sydam vizzō Jumal ārmastōksōn ja äb vōttō tām and vastō. Jumal pilōb kyl jegayd sydam uks jeds ja tab laz tānda lassōg sizzōl ja vōtag tām and vastō, aga arāli sydam tānda vastō vōtab. Jega pāva ja iżkiz talspyvadōks Jumal vodlōb, kuna sāb sizzōl lastōt ja tām and vastō vōttōt. Lugiji, ka sin sydam uks jeds Jumal pilōb ents andōks. Kas sina ūod juba

tānda vastō vōttōn? Až vel äd ūo, nej tie sie ni paldip talspyvad äigal. Tie sie yldīn, ala vībt emint.

Aga vonzi ūod sina, luggiji, kis ūod juba lassōn Jumalt ents sydamō ja tiedad, ku ūod sand tām sūrdō andō entsōn. Sinnōn talspyvad at siepierast sūrd riem pyvad. Ab sellist riem pyvad, mingizōks mālma lapst talspyvdi pidabōd, voldso riemlist yl andōd, mis mālma āndab. Sin talspyvad riem volgō selli riem, mis set Jumal lapst tundōbōd, riem yl Jumal sūr and. Jezus

Kristus, sin ja min Pāstajiz. Volgō siepierast jegayd ristitingōn, kis uskōs um vōttōn Jumal sūrdō andō vastō, talspyvad ūigist riem pyvad.

Aga sieks vel äbūo kyl, ku mēg vōtam Jumal andō vastō, ku māddōn um jēva mēl, ja riem yl sie. Algōm unnom jara ka tiennō Jumalt yl tām sūr and ja yl amad andōd, mis ta māddōn jega pāva āndab. Pi-dagōm mīelsō sieda, ku māddōn um ūdstyđ jegal aigal tiennōmōst Jumalt yl sie, mis ta māddōn um tiend. Mēg kyl arrōm ents jūs, ku mēg kyllöld tiennōm Jumalt. Aga nej äb ūo sugid. Kuj saggöld se Jumal tien-nimi, mis mēg touvō puol sātōm, um set sūkōks ja ty-jad sōnadōks, kus mād sydam äbyt äbūo ypi. Sellī äb ūo mingi tienandōks Jumalōn. Laz ka kuj knāssō killōgōd mād-lōlōd ja munt sū tienan-dōkst, aga až sydam äb ūo ypi, až ne äb tult sydamōst, nej ne äb ūot Jumal jeds mittō mided. Siepierast, pālagōm Jumaltō, kis māddōn

um talšpyvadōks andōn ents
sūr and, tiend mēdi vertlis-
tōks jaggō sādō siest ja
volda riemlist yl sīe, laz
ta īz äbtōg ja opatōg
mēdi ka ūigist ja yd̄st
yd̄ tiennō yl tām jōvam
ja ārmastōks. Ja siz, ku
mēg mūostam ka ūigistiz
tiennō, siz mēg sām piddō
ūigist talšpyvad, siz meg
tundōm ents sydamis ūigist
talšpyvad riemō, armō ja
pyvastōmt. Volgōd māddōn je-
gāydōn talšpyvad sellist
ūigist andōd, riem tie-
nandōks pyvad vonne.

E.V.

Mel. Ak kaut man tūkstos...

Až Jezus lāpsta alastijist
Sin sydam yrgōb votsōmō,
Sizjeta ammō kovaltimist,
Māilmō nād sa pietamō.
Až touvō sieldōmtō sa nād,
Siz jela nej, ku tämsō kād.

Māilmas patud sīnda vībōd
Pids lajgō riekkō pimdōmō
Ja sīnda katabōd nänt tībōd
Nej, ku äd nā pāvavallō,
Sa äd nā touvō sieldōmtō,
Jēzusō äd nā syndōmō.

Kis touvō sieldōmt äb vöi nādō
Um patud pālkali yd sīd,
Se äb sā entsta jurō sādō
Sīe riemōn, mis um näntōn yd,
Kis tiedabōd, ku Pästaji
Um syndōn näntōn alastli.

Ruoik sina ka Betlemō lādō,
Kūld touvō kūorō lōlamō
Ja vāptlō ylzō, sa vöid nādō
Sāl valdin volmō touvōstō,
Sāl sa vöid nādō sieldōntō,
Mis paistagō sin sydamō.

Li vāptlōmō sāl Betlem tallō
Sa lapsta muolđsō ainad pāl,
Op tāmstō alastōmt, kāl pallō,
Laz sina volgō, kuj Ta sāl,
Nej alastli, siz tieutō vi,
Ku syndōn um mād Pästaji.

Üod vāili sa, sin pūtōb joudō
Ka jōvvō tieutō tapartō,
Set usk, siz lagtōb tāma loudō,
Kust sa sad entsta virtōmō.

Až Jezus ū sa ārmastōd,
Ka jōvad sōbrad äbtōbōd.

Laz sydam Jezus azum volgō,
Kuts Tānda sīnō jelamō,
Ta sellist kuota äb vöi puolgō,
Mis Tānda votsub ārmastō;
Siz sa sād andōks andamist
Ja Junalōst alastimist.

Min sydam joutōm um, sa kitōd,
Um täuz kovalōz agapi,-
Ku Jezusōks uod sina ytōt,
Sīz muitizōks sāb jelami.
Az Jezus sydemō set ieb,
Ta pūdōks tānda siz ka tieb.

Tul, Jezus, vāta entsōn kuota
Min sydamō, laz volgō ka
Ta joutōm, tyja ja ilm tuota,-
Täut tānda, tuodlizōks tie Sa;
Min kylma sydam lemmōks tie,
Tām sizzōl jelam Jezus ie.

Až ārgaks tāb min sydam iedō,
Siz sydalōmt īz andō tā;
Laz lōigausk lāg tāmstō myōdō,
Ku sydant piettō ta äb sā,-
Sīe andagō Sin syndimi
Min ama armaz Pästaji.

Sin tienu Jezus, vōta vastō
Min väggō vailist tienandōkst,
Ku Sa vōist touvōst māzō astō
Ja nägtō nejjēn ārmastōkst,-
Sin syndimi min sieda tūb,
Ku Sinkōks ytōt mina üob.

Sūomōdkiel pierrō.

Teatōr kabal yl līvōd.

Lānd detsembōr kū 14. pā-
van Natsional teatōr Rīgōs
nägtiz ents publikōn ezmist
kōrd teatōr kabalt "Līvōd
ver" aga "Kūolka". Sīe kabal
outor um Mart Zīvert (Mar-
tiņs Zīverts), kis ents drā-
madōks Letma publikōn juba
um tundtōb, Tragedijōs "Līvōd
ver" Kurzeme līvlizi ezmist
kōrd nām Letmā nägtōb lōda
pāl. Tragedij tuoizōs jags
vōib nādō līvōd kāznōgōd
yrdōkši ja dantsidi, kuj ka
kūlō līvōd lōlidi ja mü-
zikō. Aktierōd kabalōs at
ētōd līvō rov ārnisi. Tra-
gedij "Līvōd ver" um vel pal-
din teatōr tāla repertuarōs ja
jiega rāndalizōn volks tānda nēmist.
Y.

Suomõd-ugrõd lug
Letmäl.

1925.ā. rouv luggimizōs
Letmäl at kubbõ lugdõt yl
ama 7893 sārlist, 1238 līvlist,
161 pipli ja 50 ungart, kas
kubs 9342 ristingt suomõd-
ugrõd vierst.

1930.ā. rouvõ luggimi
nägtub, ku siel āigal Let-
mäl at vonnõd 7708 sārlist,
962 līvlist, 166 piplist, 74
ungart ja 1 karel, kas kubs
8911 ristingt suomõd-ugrõd
aimst. Viz āigastõ āigal
sārlist voltõ kāttõmõ 185
ja līvlist 276 nõt. Snt,
aga piplist voltõ sānõd jūr
5, ungard 24 ja karelõd 1.
Kubs umit suomõd-ugrõd voltõ
ienõd veitimõks, kāttõs 431
ristingt resp. pigataga 5%
ents jedlimist lugst. Līvlist
ents lugst siel ents āigal
voltõ katõnõd 22% ja sārlist
4%.

Perizõks 1935.ā. rouv
luggimi nägtub, ku Letmäl at
7014 sārlist, 944 līvlist,
118 piplist, 49 ungart, 2
tseremissõ (iz ne entsta nu-
tabõd "mari") ja 1 ziņen (iz
nutabõd entsta "komi"), kas
kubs 8228 ristingt suomõd-
ugrõd vierst. Se tāntub,
ku sārlist at kātõnõd pe-
riz 5 ā. āigal 694 ris-
tingt (10 ā. āigal - 879, kas
12% 1925. ā. lugst), līvlist-
18 (294, kas 24%), piplist -
48 (43, kas 27%), ungard -
25 (1, kas 2%) ja karelõd 1
(1, kas 100%). Jūrõ tunnõd
at tseremissõd (2) ja ziņe-
põd (1). Kubs suomõd-ugrõd at
kātõnõd periz 5 ā. āigal 683
ristingt, aga 10 ā. āigal
1114, kas 12% ents 1925. ā.
lugst. Līvlist kātimi peri-
zis 5 aigastis um 2%, mis
um ykštuoistõn kõrd veiti-
mõks ku 1925.- 1930.ā. perio-
dõs.

Y.

Pālandõks.

Se, 1937 aigast juba
lopub, aga um vel pāgip
sellizi līvliži, kis āb ūt
ents ytliz maks yl mulliz
aigast jaratazatõnd. Līvõd yt
.....

jūod pālab sieda ilm vīb-
timist tiedõ, algõ volgõ
ābmaksajiz ytlis kubkerast
ulzõkystantõmõst kūodin siel-
aigal, ku mēg yrgõm rov-
kuoddõ nustõ.

Līvõd yt jūod.

Jumalsõna jemakiels.

Pāp H.K.Erviö, kis ni
emin ku aigast iz vīi
mäddõn jujalsõnnõ tieutõ,
võib ni tegiš mād jūr
tūlda, ja yrgõb l januar kū
pāvast pids randõ kylast
kyllõ kāds sieda mād je-
makiels tledõ. Kuna ta jegas
kyles līb, yl sie līb iški
tieut.

K.Stalte.

Talšpyvad and.

Suomõdmald at kaimdõt
219,78 lattõ Līvõd ytõn
kuj talšpyvad and līvlist
lapst pierast. Nej ku rā
yt sai set pierrõ talš-
pyvdi käddõ, siz andõd jag-
gimi līb ūd aigast yrgan-
dõksõs. Andidi sābõd ne lapst,
kis skuolis oppõbõd jema-
kielõ ja ne, kiend van-
bist at Līvõd yt ytlis.
Kuna andõd jegas kyles
sābõd jagdõñ, yl sie sāb
iskiz tieutõt ja sāb vod-
lõtõt, ku lapst ents jema-
kiels ka midagid vōikstõ
kitõ.

Līvõd yt jūod.

Kis voltõ mied?

Kis voltõ mied

Muinizõst Kuramāld,

Kien suāda läjad valdad purrõd
kougõn
Yl Sūrmier sālga lainõd vilkistõ -
Kien tamõd kīpid Birkas, Sigtunas
Nej julgstiz ruotsõd nūolõd vastõ
pīlistõ?

Kis voltõ mied

Muinizõst Kuramāld,

Kis sārlist sōbran, Ruotšmāl tap-
lōs, kuoral,Kuj veļid usklist kibdist vōiks-
listõ -Kis julgstiz lekstõ Dēpmāl,
Englismāl

Ja lōiskōs rikast suoda nūcōzō
vōtistō?

Kis voltō mied

Muinizōst Kuramāld,

Kis, Adja līvlist ädan īpiz tundōs,
Ents lajis kierdō abbōl ruoikistō-

Ja Margitpāvan Rīgō saksi

Nej väggō mōkōks - piga surmōks
kuktistō?

Ja sydam tūndub,

Tabub vagiž mēl:

"Set se, kien mej um pādizōks vond-
Set se, kient' ta um tukkōm ältōn-
Set se, kiem ta um äll jūs loulōn-
Set sien täm rūomist äb üo irm"...

Siz pakand pāzzōs,

Kildō nutab kel:

"Rāndarouž, rāndarouž kūligid!

Rāndarouž algid unnigid!

Set kālāmiez julgstiz mierrōl läb,-
Äb māmiez lä, kien adrōz ārmaz!"

Lembe Rāndali.

Kuj saksad puojtistō
Rīgō ja eitō sīn izandōdōks.
(Sūrmōd vansti krōnikisti).

Saksad äb volkstō ak-
kōnōd Rīgō bōvvōm, az näntōn
äb volks vōpstōn līvliži
kombōdōks piettō. 1185.ā. sak-
sad ents pūrōkuoigidōks ez-
mist kōrd luojistō sizzōl
Veinō. Sīn nēdi vol ajjōn
mingi joudzi tōvaz. Ku ni
ne pūtistō vastō Veinala
līvōdōn, īrgistō ne kōpiksō.
Obbōm ne tultō tegiz, ja
tegiz, ja perizōks tāstō
ents kopōdōn kūridi bōvvō.
Līvōd voltō sīeh vastō.

Saksad aga voltō juba
kōgip kaipōl pannōd, ku lī-
vōdōn um väggō kūođi mēl
ja ku ne mittō kunagid
ist mūrdat ents tōtitōksi.
Sie jūs piddōs, kutsistō ne
kubbō amast ymmarkoutōst lī-
vōd kīlgōndōd vānimōd ja pā-
listō nesti kūp bōvvimiz
pierast set piskiz mākabal,
kinga laigit äb ulatōks
ārga nāgōn yl. Sellist māka-
balt līvōd nāntōn lyvistō
(vēlistō), siest tāstō nādō,
kuj saksad kurō nej pis-
kiz māvirkiz pālō bēvvōbōd.
Saksad aga ni iedistō sūr
ārga nāgō vīrki vīrki ja

viedistō ymmar sien kūožōn,
kus paldip um Vanarīgō. Set
siz līvōd muoististō saksad
kovalust, aga mittō midagid
emiņ iz vōit tīedō. Saksad
piga bōvvistō "mīr kūridi"
kuođōd vālidōks ymmar ja
Rīgō 1201.ā. vol valmōz.

Umit saksad voltō lōgi-
gausklist ja tāstō ents
tulbist sātōst tieudō. Sieda
vol nāgtimist kad īriņōn.
Sai tīedōt sūr juot, mis
pāl sai kutstōt ka lezgi-
liz kīlgōnd līvōd vānim
ents naizkōks ja sugudōks.
Saksamāl īriņ sīel aigal
vol väggō ouvstōt syömnaiga,
līvōdōn aga yl ama vōrōz.
Laz līvōd vānim ieg siega-
bōnōks, sai täm ja täm
naiz jieddō lōda pāl pan-
dōt jega īdōn yks īriņ.
Saksad iž vel ist syöt
ja tergōld vaptlistō, mingi-
zōst tutkamōst līvōd īriņi
yrḡōbōd syödō. Ne uskistō,
ku, az ne yrḡōbōd pāst,
siz īebōd ka tulbōs ma
izandōdōks, aga, az tabarōst,
siz īebōd saksad pālkalis-
tōks. Tās ni līvōd vānim
tei umbō liggo ja īrgiz
ēriņ tabarōst syödō. Saksad
voltō väggō, väggō eristōd,
ku īriņ vol nāgtōn, ku
nānt tulbi jelami Rīgōs ja
smal mād māl līb julg ja
jōva.

Y.

Tuoimiji: K. Stalte.

Uzāndajī: M. Stalte.

Adres: Mazirbe. Latvija.